

**ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ**

11/10-111

21.02.2020

Генеральному прокурору

РЯБОШАПЦІ Р.Г.

Шановний Руслане Георгійовичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит групи народних депутатів (Шахова С. В. та інших, всього 3 депутата), оголошений на засіданні Верховної Ради України 21 лютого 2020 року, для розгляду і надання відповіді авторам запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додатки: депутатський запит на 5 арк. у 1 прим.
матеріали на 5 арк.

З повагою

Руслан СТЕФАНЧУК

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ, вул. М. Грушевського, 5

вих. № 103-315/МДО

від « 05 » лютого 2020 р.

Генеральному прокурору
РЯБОШАПЦІ Р.Г.

«Щодо притягнення до відповідальності за порушення вимог чинного законодавства у сфері техногенної безпеки і цивільного захисту суб'єктами господарювання»

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

(в порядку ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»)

Шановний Руслане Георгійовичу!

Міжфракційне депутатське об'єднання «За техногенну та екологічну безпеку в паливно-енергетичному комплексі, залізничному і трубопровідному транспорті України» висловлює Вам подяку за створення Департаменту процесуального керівництва в особливо важливих кримінальних провадженнях. Ми щиро вдячні Вам за увагу до надзвичайно важливих питань, які стосуються техногенної та екологічної безпеки. Але, хотілося б звернути Вашу увагу на те, що на сьогоднішній день ми зіштовхнулися з недотриманням та порушенням суб'єктами господарювання і посадовими особами органів центральної виконавчої влади та місцевого самоврядування Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки», Державних будівельних норм України, та інших нормативно-правових актів у сфері техногенної та екологічної безпеки.

На сьогоднішній день, стан забезпечення техногенної безпеки на стратегічно важливо підприємствах України не відповідає вимогам чинного законодавства та світовим стандартам безпеки.

При мільярдних прибутках – підприємствами не виділяються кошти на заходи у сфері забезпечення техногенної безпеки. Фінансові плани без урахування вимог вищезазначених законодавчих актів затверджуються та погоджуються КМУ, Міністерством фінансів України, НКРЕКП, Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Міністерством

інфраструктури, Міністерством енергетики та захисту довкілля, в порушення чинного законодавства, в тому числі Кодексу цивільного захисту України (ст.93), якою передбачено, що обсяг фінансування, що виділяється об'єктами підвищеної небезпеки (далі по тексті – ОПН) для проведення необхідних заходів цивільного захисту, має становити не менше ніж 0,5 відсотка обсягу валового доходу такого об'єкта.

10.12.2019 року відбулося засідання Міжфракційного депутатського об'єднання «За техногенну та екологічну безпеку в паливно-енергетичному комплексі, залізничному і трубопровідному транспорту України», на якому були заслухані підприємства:

- ПАТ «Укрнафта»;
- АТ «Укртранснафта»;
- АТ «Укргазвидобування»;
- «АТ Укртрансгаз»;
- АТ «Укрзалізниця»;
- АТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України»;
- Державне агентство резерву України;
- ДП «Укрхімтрансміак»;
- ПрАТ «Укренерго»;
- ДП «НАЕК «Енергоатом».

Було зафіксовано систематичне порушення даними підприємствами законодавства України: «Про охорону навколишнього природного середовища», Кодексу цивільного захисту України, «Про об'єкти підвищеної небезпеки», інших нормативно-правових актів в сфері техногенної та екологічної безпеки, в тому числі ст.53 та 93 Кодексу цивільного захисту.

За офіційними даними стає зрозумілим, що підприємства отримують багатомільярдні прибутки, але систематично та умисно не виділяють кошти на заходи техногенної безпеки, іншими словами в їх фінансові плани навіть не закладені статті витрат на техногенну та екологічну безпеку.

Так, за даними ДСНС за 13 років автоматизованими системами раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення (далі по тексті – СРВНСО) обладнано лише 20% об'єктів з тих, що підлягають обов'язковому обладнанню згідно зі ст.53 Кодексу цивільного захисту України.

Наприклад, Державне агентство резерву України в 2015 році отримало чистий прибуток в розмірі 5,4 млн. грн., в 2016 р. - цей показник становив 10,6 млн. грн., в 2017 році – 402 млн. грн., а в 2018 році 350 млн. грн. На даному підприємстві існує 5 об'єктів, що підлягають обладнанню СРВНСО, з них впроваджено системи лише на двох підприємствах.

Акціонерне товариство «Укрзалізниця» оприлюднило в 2015 році прибуток в розмірі 182,28 млрд. грн., в 2017 та 2018 роках прибуток становив 114,55 млрд. грн. та 203,9 млрд. грн. відповідно. На підприємстві лише 5 ідентифікованих об'єктів, що підлягають обладнанню СРВНСО, та ще більше сотні взагалі не ідентифікованих, жоден з них не обладнаний СРВНСО.

ПАТ «Укртранснафта» в своїх фінансових звітах оприлюднили такі показники чистого прибутку: в 2015р.- 1,360 млрд. грн., 2016р- 1,519 млрд. грн.,

2017р- 2,139 млрд. грн., 20148р – 1,463 млрд. грн. На підприємстві 14 об'єктів підлягають обладнанню системами, на сьогоднішній день СРВНСО не встановлено на жодному об'єкті.

Стосовно АТ «Укргазвидобування» показник чистого прибутку на 2018 рік становив 27,1 млрд. грн. На обліку у підприємства знаходиться 31 об'єкт підвищеної небезпеки, а обладнано зазначеними системами лише 6 об'єктів.

Додаємо витримки з протоколу №1 від 10.12.2019 р. засідання МДО та таблицю, в якій зазначені показники чистого прибутку всіх компаній, що були заслухані на засіданні 10.12.2019 року.

З огляду на отримані дані стає зрозумілим, що прибутки які мають дані компанії дозволяють в повному обсязі виконувати вимоги, які передбачені чинним законодавством у сфері техногенної безпеки.

Тому постає цілком логічне запитання «Чому дані підприємства не виділяють кошти на заходи техногенної безпеки»? Очевидно те, що існує умисне, злочинне ухилення від виконання Законів України, зокрема ст.53 та 93 Кодексу цивільного захисту України, що безпосередньо впливає на безпеку працівників і населення в зоні можливого ураження. Є всі підстави вважати, що такі дії керівництва об'єктів підвищеної небезпеки мають ознаки переслідування корисливих інтересів, зокрема зниження витрат, підвищення прибутку, а відповідно і розміру премії та дивідендів.

У той же час, ігнорування вимог чинного законодавства з питань техногенної безпеки та цивільного захисту населення може призвести до катастрофічних, та невідворотних наслідків.

Кримінальним кодексом України передбачено ряд статей, що стосуються злочинів проти громадської безпеки та злочинів проти безпеки виробництва.

Так, статтею 267 Кримінального кодексу України передбачена відповідальність за порушення правил поведінки з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами, що створює небезпеку загибелі людей або настання інших тяжких наслідків.

Статтею 272 Кримінального кодексу України встановлено покарання за порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою на виробництві або будь-якому підприємстві особою, яка зобов'язана їх дотримувати, якщо це порушення створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків.

Стаття 273 Кримінального кодексу України встановлює відповідальність за порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах для осіб, які зобов'язані їх дотримуватись, якщо воно створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків, або завдало шкоду здоров'ю потерпілого.

Відповідно до ст. 275 Кримінального кодексу України, порушення під час розроблення, конструювання, виготовлення чи зберігання промислової продукції правил, що стосуються безпечного її використання, а також порушення під час проектування чи будівництва правил, що стосуються безпечної експлуатації будівель і споруд, особою, яка зобов'язана дотримувати таких правил, якщо це створило загрозу загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків або заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого, караються

штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років або без такого.

Порушення спеціальних правил, встановлених Кодексом цивільного захисту України, також створює небезпеку забруднення або псування земель речовинами, відходами чи іншими матеріалами, шкідливими для життя, здоров'я людей або довкілля, відповідальність за відповідні порушення встановлена ст. 239 Кримінального кодексу України.

Також необхідно зазначити, що дії, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди, чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування та ін. - є кримінально карним злочином, передбаченим статтею 258 Кримінального кодексу України (терористичний акт).

У той же час, ст. 1 Закон України «Про боротьбу з тероризмом» передбачає у складі поняття «технологічний тероризм» - дії, які прямо чи опосередковано створили або загрожують виникненням загрози надзвичайної ситуації внаслідок цих дій та становлять небезпеку для персоналу, населення та довкілля; створюють умови для аварій і катастроф техногенного характеру.

Зазначена бездіяльність, або умисні дії посадових осіб щодо невиконання вимог чинного законодавства у сфері техногенної безпеки посадових осіб може бути результатом певної диверсійної діяльності. Так відповідно до ст. 113 Кримінального кодексу України, встановлено покарання у вигляді позбавлення волі на строк від десяти до п'ятнадцяти років за вчинення з метою послаблення держави вибухів, підпалів або інших дій, спрямованих на масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їхньому здоров'ю, на зруйнування або пошкодження об'єктів, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, а також вчинення з тією самою метою дій, спрямованих на радіоактивне забруднення, масове отруєння, тощо.

На наше глибоке переконання, невиконання вимог чинного законодавства щодо цивільного захисту населення, у тому числі ст.53 та 93 Кодексу цивільного захисту України посадовими особами підприємств, що мають на обліку об'єкти підвищеної небезпеки, , створює серйозну небезпеку настання тяжких наслідків у випадку виникнення технологічних аварій та створює загрозу загибелі людей, ослаблення держави, інших катастрофічних наслідків, що у свою чергу може утворювати склад вищезазначених злочинів.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про прокуратуру», діяльність прокуратури ґрунтується на засадах верховенства права та визнання людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки найвищою соціальною цінністю.

Шановний Руслане Георгійовичу, враховуючи створення Вами Департаменту процесуального керівництва в особливо важливих кримінальних провадженнях, просимо Вас надати доручення здійснити перевірку щодо

систематичного невиконання вимог передбачених ст. 53 та 93 Кодексу цивільного захисту України суб'єктами господарювання, які експлуатують ОПН.

Надати оцінку діям чи бездіяльності посадових осіб, керівництва підприємств, які створюють небезпеку для працівників і населення у зоні можливого ураження та притягнути винних до кримінальної відповідальності, у тому числі стосовно систематичного не виділення коштів на заходи техногенної безпеки.

Про результати розгляду та вжиті заходи реагування просимо повідомити в термін визначений чинним законодавством України.

Додатки:

Додаток 1 - Таблиця чистого прибутку компаній за період з 2015-2018 р.- на 1 арк.;

Додаток 2 - витримки з протоколу № 1 засідання Міжфракційного депутатського об'єднання « За техногенну та екологічну безпеку в паливно-енергетичному комплексі, залізничному і трубопровідному транспорті України» від 10.12.2019 р. – на 4 арк.

З повагою,

Народні депутати України:

Керівник МДО

Сергій ШАХОВ

Члени МДО:

Сергій ВЕЛЬМОЖНИЙ

Олександр СУХОВ